

nyújt tervszerű programot a német nyelv tanárai részére. *Serey Agost: Budapest felszabadításának 250. évfordulójára írt tanulmánya* nemcsak aktualitásában jelentős, de gazdag forrásanyaga a történelem tanárok részére is értékes adatokat gyűjt össze Budapest történelmi emlékeinek ismertetésére. Dr. *Kokovai Lajosnak* és dr. *Palócz Andrásnak* a fővárosi polgári iskolákat ismertető cikkei is sok tanulságot nyújtanak. A folyóiratnak gazdag lap- és folyóirat-szemléje van. Az *iskolák műhelyéletéből* c. rovat pedig egyes elhangzott fővárosi tanítások gondolatmeneteit ismerteti. Nagyon tanulságos *A város és üzemismertetés* rovat is, mely ez alkalommal: *Hogyan készül a budapesti gáz* címen a főváros gázműveit ismerteti alapos szakszerűséggel.

Kratofil Dezső.

Magyar Pedagógia 1. évi 4–6. számának első helyén áll *Gyulai Agostnak*, a Magyar. Paed. Társaság főtítkárának *Fináczy Ernő* tiszteleti elnökről tartott emlékbeszéde. A kiváló magyar pedagógus életét rajzolja meg, s emberi ragyogó értékeit tárja fel meghatott szavakkal. Második közleménye a folyóiratnak *Loczka Alajos* tanulmánya: „*Középfokú gazdasági szakoktatásunk*”-ról. Ismerteti a polgári iskolából kifejlődött felső mezőgazdasági iskolák keletkezését, helyzetét. Megállapítja, hogy a leválási folyamat megkezdődött. Véleménye szerint ennek meg is kell történnie, erősen szakjellegű iskolákká kell ezeket fejleszteni, s erre vonatkozólag programot és tanterv-vázlatot ad. A magyar nőnevelés új útjának alapjául pedig az Amizoni-intézetet és a putnoki leánynevelő intézetet jelöli meg. A folyóirat irodalmi ismertetőjében kiemelkednek *Somogyi József: Tehetség és eugenika*, *Greguss Pál: Bevezetés az örökléstanba*, *Kemény Ferenc: A népjellem a nevelés- és oktatásügyben*, *Sulyomi-Sohulmann Adolf: A beszédhibák elhárításáról*, *Lósy-Schmidt Ede: Kem-pelen Farkas c. művéről*, *Gáspár Pál* ismerteti a már régen hallgató *Foersternek* legújabb munkáját, melynek *Alte und neue Erziehung* a címe. A Vegyes rovatban 3 kisebb cikk és a Társaság 44-ik közgyűléséről szóló ismertetés egészíti ki a füzetet.

Fizikai és Kémiai Didaktikai Lapok. A VI. évfolyam 4. számában *Loczka Alajos* folytatja nagyszabású és igen részletes tanulmányát, „*A kémia tanításának történetét.*” *Ferenczi Zoltán* dr. cikke az indukció tanításáról szól a középiskolában (felső osztályok). *Holenda Barnabás* dr. *A levegő ellenállásáról és a levegő örvénymozgatásáról* és *Soós Sándor* dr. *A sugártörés jelenségsorozatjaiban végzett modellkísérleteiről* ír. *Éltető Ödön:* „*A munkáltató fizikai oktatás kérdéséhez*” c. cikkében először beszámol arról, hogy VII–VIII. osztályos tanulóinak mi a véleményük a fizikai tanulókísérletekről és mérésekről. Cikke második részében egy pár példát mutat be, hogy milyen szempontokat követ a munkáltatások során. Bennünket leginkább érdekelhet cikkének harmadik pontja. Végeredményként nemcsak azt tartja szükségesnek, hogy a fizikai gyakorlatok minden középiskola felső osztályaiba bevezetessenek, hanem azt *Csapody Vera* dr. példájára ameg kell valósítani a III. osztályban is. Ennek a bevezetésnek lehetőségére *Csapody* néven kívül *Barra György* iskolai kartársa nevét is felemlíti. Örömmel állapítjuk meg, hogy ezeken kívül még jónéhányan párnak ezen az úton. *Masszi Ferenc: Az elektromos erővonalak*

szemléltetéséről és Balí Károly: *A Torricelli-cső megtöltéséről* írt kisebb hasznos ismertetést.

A Jövő Utjain május—júniusi számában *Magyary Zoltánné Techert Margit* ismerteti saját tanulmányútján tett megfigyelései alapján a szovjet-oroszországi anya- és csecsemővédelmet. *Sándor Klára* az ideges csecsemő táplálási nehézségeit és a kezelés módjairól tájékoztat. *Dénes Magda* a büntetésről ír értékes tanulmányt. A nevelésben alkalmazott büntetések az illető kor általános felfogása szerint alakultak. Rousseau természetes büntetés elmélete terelte a büntetés pedagógiai értékvizsgálatára a figyelmet. A mai pedagógusok egy része a mérsékelt „helyesen alkalmazott“ büntetések alkalmazását szükségesnek tartja. Más részük azokat a gyermeki lélekre káros hatásúaknak ítéli, s vagy csak a következmények büntető hatalmát engedi érvényesülni, vagy még ezt is igyekszik kizárni. A természetes büntetés, mely a helytelen cselekedet következménye, igazságtalan. Kis vétségek súlyos és súlyos hibák esetleg semmi bűnhődéssel járnak. A gyermek ezeket sokszor nem is érzi szükségszerű következményeknek. Nevelő hatása csak akkor lesz, ha a nevelő gondoskodik az igazságos mérték érvényesüléséről és az valóban szükségképeni következmény. A mesterséges büntetés nem javít, hanem lelki rombolást végez, nevelt és nevelő közötti szeparáló hatása van, gyűlöletet fejleszt. Sok indok szól még a mesterséges büntetés alkalmazása ellen. A büntetést nem a megtorlás, hanem csak a nevelés szándéka indokolhatja. Ha szép szavai és beszélgetéssel nem is érhetünk el mindig javulást, de rossz hatásokat kizárunk. Mindezek dacára a nevelő sokszor kénytelen lemondani a nevelésről, hogy a fegyelmet fenntartsa, s büntetnie kell. *Nánay Béla* ismerteti a 10 éve fennálló szeghalmi reálgimnázium új úton járó nevelő-oktató munkáját. Megnyilvánul ez a szabadban való tanításban, a csoportmunkában, az iskolai múzeumban, a magyar dolgozatok témájában. Bevezették a lélektani vizsgálatokat. Ismerteti a „Diákalbumot“ és szerepét. A cserkész-nevelést felszabadítják az erős formalizmus és irányzat-nevelés alól. A falu ismeretét is céljai sorába állította az iskola tanári kara a helyszín tanulmányozásával. A folyóirat ezeken kívül sok kisebb hírt és ismertetést közöl.

Matzkó Gyula.

A Pädagogische Führer f. évi 6. számának említésre méltó közleményei a következők:

1. *M. Löwy: Montessori-iskolásgyermek és normál-iskolásgyermek* címmel összehasonlító lélektani tanulmányban számol be a címben jelzett tanulók különbségéről. Az összehasonlítás egyrészt a Fröbel-gyermekket végzett I—II. osztályos elemi iskolai tanulók, másrészt a Montessori-gyermekotthonot végzett I—II. osztályos elemi iskolai tanulók között történt. A kísérleti vizsgálatok nem összehasonlító intelligencia-vizsgálatok és tesztpróbák szerint folytak le, hanem inkább a gyermek iskolai magatartásának lélektani megfigyelése és kérdőív alkalmazása alapján szűrődtek le az eredmények.

A kérdőív (megfelelő magyarázattal kísérve) a gyermek értelmi, érzelmi és akarati megnyilvánulásaira vonatkozó 19 kérdést tartalmaz. A kérdések a következők: